

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

THÁI ĐÌNH HOÀNG

**PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG BẢO LÃNH
TẠI NGÂN HÀNG TMCP QUÂN ĐỘI –
CHI NHÁNH HOÀN KIẾM, HÀ NỘI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ TÀI CHÍNH NGÂN HÀNG

Hà Nội - 2015

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

THÁI ĐÌNH HOÀNG

**PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG BẢO LÃNH
TẠI NGÂN HÀNG TMCP QUÂN ĐỘI –
CHI NHÁNH HOÀN KIẾM, HÀ NỘI**

**Chuyên ngành: Tài chính – Ngân hàng
Mã số: 60 34 02 01**

LUẬN VĂN THẠC SĨ TÀI CHÍNH NGÂN HÀNG

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. PHÍ MẠNH HỒNG

**XÁC NHẬN CỦA
CÁN BỘ HƯỚNG DẪN**

**XÁC NHẬN CỦA CHỦ TỊCH HĐ
CHẤM LUẬN VĂN**

Hà Nội - Năm 2015

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	i
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	ii
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	iii
PHẦN I : LỜI MỞ ĐẦU	1
1.Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu	2
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
5. Đóng góp mới của luận văn	2
6. Bố cục luận văn	2
CHƯƠNG 1:	4
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGHIỆP VỤ BẢO LÃNH NGÂN HÀNG	4
1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu	4
1.2. Cơ sở lý luận về nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng	7
1.2.1. Nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng: khái niệm, phân loại và đặc điểm.....	7
1.2.2. Chức năng, vai trò của bảo lãnh ngân hàng	Error! Bookmark not defined.
1.2.3. Rủi ro và các biện pháp hạn chế rủi ro trong bảo lãnh ngân hàng	Error! Bookmark not defined.
1.2.4. Các tiêu chí đánh giá hiệu quả và sự phát triển của hoạt động bảo lãnh ngân hàng	Error! Bookmark not defined.
1.2.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động bảo lãnh ngân hàng.....	Error! Bookmark not defined.
1.3. Kinh nghiệm phát triển hoạt động bảo lãnh của một số ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam	Error! Bookmark not defined.
1.3.1. Kinh nghiệm của HSBC	Error! Bookmark not defined.
1.3.2. Kinh nghiệm của Citibank.....	Error! Bookmark not defined.

1.3.3.	Kinh nghiệm của ANZ	Error! Bookmark not defined.
1.3.4.	Bài học kinh nghiệm được rút ra.....	Error! Bookmark not defined.
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU		Error! Bookmark not defined.
2.1.	Phương pháp thu thập thông tin	Error! Bookmark not defined.
2.1.1.	Dữ liệu (thông tin) thứ cấp.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.2.	Dữ liệu (thông tin sơ cấp)	Error! Bookmark not defined.
2.2.	Phương pháp tổng hợp, phân tích và xử lý dữ liệu	Error! Bookmark not defined.
2.3.	Phương pháp so sánh.....	Error! Bookmark not defined.
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG BẢO LÃNH TẠI NGÂN HÀNG TMCP QUÂN ĐỘI - CHI NHÁNH HOÀN KIẾM, HÀ NỘI		Error! Bookmark not defined.
3.1.	Giới thiệu về Ngân hàng TMCP Quân Đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội	Error! Bookmark not defined.
3.1.1	Tổng quan về ngân hàng TMCP Quân Đội.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.2	Giới thiệu tổng quan về Chi nhánh Hoàn Kiếm.	Error! Bookmark not defined.
3.2.	Thực trạng hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân Đội chi nhánh Hoàn Kiếm	Error! Bookmark not defined.
3.2.1.	Quy định hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân Đội chi nhánh Hoàn Kiếm	Error! Bookmark not defined.
3.2.2.	Quy trình thực hiện bảo lãnh tại ngân hàng TMCP chi nhánh Hoàn Kiếm	Error! Bookmark not defined.
3.2.3.	Tình hình hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng TMCP Quân Đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm trong 3 năm 2012 – 2014.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.	Đánh giá về hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng TMCP Quân đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.1.	Những kết quả đạt được	Error! Bookmark not defined.
3.3.2.	Những hạn chế, yếu kém	Error! Bookmark not defined.

CHƯƠNG 4 : MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG BẢO LÃNH TẠI NGÂN HÀNG TMCP QUÂN ĐỘI - CHI NHÁNH HOÀN KIẾM, HÀ NỘI	Error! Bookmark not defined.
4.1. Định hướng phát triển hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng TMCP Quân đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.1. Định hướng phát triển chung của MB Hoàn Kiếm trong thời gian tới...	Error! Bookmark not defined.
4.1.2. Định hướng nghiệp vụ Bảo lãnh của MB Hoàn Kiếm trong thời gian tới	Error! Bookmark not defined.
4.2. Một số giải pháp phát triển hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng TMCP Quân Đội chi nhánh Hoàn Kiếm.....	83
4.2.1. Nâng cao công tác tổ chức, đào tạo đội ngũ cán bộ ngân hàng thực hiện nghiệp vụ bảo lãnh	Error! Bookmark not defined.
4.2.2. Ứng dụng Marketing hỗn hợp vào hoạt động bảo lãnh ngân hàng.....	88
4.2.3. Tăng cường công tác chăm sóc khách hàng.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.4. Xây dựng chính sách thu hút đối tượng khách hàng cá nhân.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.5. Tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng và hiệu quả của bảo lãnh	Error! Bookmark not defined.
4.2.6. Mở rộng quan hệ giao dịch với các ngân hàng khác.....	97
4.3. Một số kiến nghị.....	98
4.3.1. Kiến nghị với chính phủ và các cơ quan nhà nước	98
4.3.2. Kiến nghị với NHNN Việt Nam	99
4.3.3. Kiến nghị với Hội sở ngân hàng TMCP Quân đội.....	100
KẾT LUẬN	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	11
PHỤ LỤC	Error! Bookmark not defined.

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Ký hiệu	Nguyên nghĩa
1	BLNH	Bảo lãnh ngân hàng
2	DNNN	Doanh nghiệp Nhà nước
3	MB Hoàn Kiếm	Ngân hàng TMCP Quân Đội-Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội
4	NHNN	Ngân hàng Nhà nước
5	NHTM	Ngân hàng thương mại
6	TCTD	Tổ chức tín dụng
7	TMCP	Thương mại cổ phần
8	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
9	TSDB	Tài sản đảm bảo

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

STT	Bảng	Nội dung	Trang
1	Bảng 2.1	Phân bố phiếu điều tra của cuộc khảo sát	39
2	Bảng 3.1	Các chỉ tiêu phát triển của MB qua các năm	43
3	Bảng 3.2	Kết quả huy động vốn 2012 – 2014	46
4	Bảng 3.3	Kết quả huy động vốn cụ thể từng hạng mục 2012 – 2014	47
5	Bảng 3.4	Tổng dư nợ tín dụng của Chi nhánh Hoàn Kiếm từ 2012 – 2014	49
6	Bảng 3.5	Lợi nhuận trước thuế qua 3 năm 2012 - 2014 của MB Hoàn Kiếm	51
7	Bảng 3.6	Kết quả bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm qua 3 năm 2012 – 2014	61
8	Bảng 3.7	Top 3 Chi nhánh hoạt động bảo lãnh tốt nhất MB	63
9	Bảng 3.8	Tình hình thực hiện các loại bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm	63
10	Bảng 3.9	Cơ cấu bảo lãnh theo đối tượng khách hàng tại MB	65

		Hoàn Kiếm	
11	Bảng 3.10	Bảng cơ cấu bảo lãnh theo thời hạn tại MB Hoàn Kiếm	67
12	Bảng 3.11	Bảng cơ cấu bảo lãnh theo hình thức đảm bảo tại MB Hoàn Kiếm	69
13	Bảng 3.12	Rủi ro trong hoạt động bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm	72
14	Bảng 3.13	Doanh thu từ hoạt động bảo lãnh qua các năm tại MB Hoàn Kiếm	73
15	Bảng 4.1	Các chỉ tiêu kế hoạch năm 2015 của MB Hoàn Kiếm	83

ii

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

STT	Sơ đồ/Biểu đồ	Nội dung	Trang
1	Sơ đồ 1.1	Bảo lãnh trực tiếp	8
2	Sơ đồ 1.2	Bảo lãnh gián tiếp	9
3	Sơ đồ 1.3	Đồng bảo lãnh	10
4	Sơ đồ 1.4	Bảo lãnh được xác lập	11
5	Sơ đồ 1.4	Mối quan hệ các bên trong bảo lãnh ngân hàng	14
6	Sơ đồ 3.1	Mô hình tổ chức của Chi nhánh Hoàn Kiếm	44
7	Sơ đồ 3.2	Mô hình các phòng ban	45
8	Sơ đồ 3.3	Quy trình bảo lãnh tại MB	56
9	Biểu đồ 3.1	Mức tăng trưởng dư nợ bảo lãnh tại MB	62
10	Biểu đồ 3.2	Tình hình thực hiện các loại bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm	64
11	Biểu đồ 3.3	Cơ cấu bảo lãnh theo đối tượng khách hàng tại MB Hoàn Kiếm	66
12	Biểu đồ 3.4	Cơ cấu bảo lãnh theo thời hạn tại MB Hoàn Kiếm	68

13	Biểu đồ 3.5	Cơ cấu bảo lãnh theo hình thức đảm bảo tại MB Hoàn Kiếm	70
14	Biểu đồ 4.1	Lý do khách hàng chọn lựa dịch vụ bảo lãnh tại Ngân hàng khác	86
15	Biểu đồ 4.2	Đánh giá của khách hàng về các yếu tố quan trọng trong việc phát triển hoạt động bảo lãnh Ngân hàng	92

PHẦN I : LỜI MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Việt Nam ngày càng hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới đồng nghĩa với việc đã tạo ra cho mình rất nhiều thuận lợi cho sự phát triển của nền kinh tế, mọi thứ đều phát triển một cách nhanh chóng như vũ bão. Một điều đặc biệt là doanh nghiệp ở Việt Nam được thành lập ngày càng nhiều, doanh nghiệp quốc doanh ngày càng giảm đi thay vào đó là doanh nghiệp ngoài quốc doanh hay doanh nghiệp nhỏ và vừa phát triển nhanh chóng cả về số lượng và chất lượng. Khi đó, để đảm bảo hoạt động kinh tế phát triển ổn định, lợi nhuận được đảm bảo, trong khi thông tin về đối tác không phải lúc nào cũng đầy đủ, chính xác nên yêu cầu bảo lãnh của doanh nghiệp ngày càng phong phú, đa dạng... Các ngân hàng thương mại (NHTM) đã nhận thức rõ được điều này vì vậy tất yếu sẽ đẩy mạnh hoạt động bảo lãnh. Với việc đẩy mạnh hoạt động bảo lãnh, các NHTM đã ngày càng đa dạng hóa sản phẩm dịch vụ, tăng cường mối quan hệ với khách hàng và tăng thêm doanh thu về cho mình. Tuy nhiên, làm thế nào để phát triển trong bối cảnh cạnh tranh ngày càng gay gắt và hạn chế được những rủi ro là những thách thức đối với hệ thống ngân hàng.

Ngân hàng TMCP Quân đội chi nhánh Hoàn Kiếm (MB Hoàn Kiếm) được thành lập năm 2005. Trải qua 10 năm hoạt động MB Hoàn Kiếm đang ngày càng khẳng định mình là một trong những chi nhánh hoạt động tốt nhất hệ thống. Với các chỉ tiêu huy động, tín dụng và số lượng khách hàng đứng đầu hệ thống thì có thể thấy rằng tiềm năng về dịch vụ bảo lãnh của MB Hoàn Kiếm là vô cùng lớn. Tuy nhiên hiện nay tại MB Hoàn Kiếm hoạt động này còn chưa phát triển tương xứng với tiềm năng của mình.

Xuất phát từ những lý do đó, tác giả đã chọn đề tài : “Phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân Đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội” làm luận văn tốt nghiệp cao học của mình.

Câu hỏi nghiên cứu :

- Thực trạng hoạt động bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm trong những năm qua như thế nào ?
- Đề phát triển hoạt động bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm cần có những giải pháp nào ?

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở phân tích, đánh giá thực trạng hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân đội chi nhánh Hoàn Kiếm (MB Hoàn Kiếm), đề xuất các giải pháp phát triển hoạt động bảo lãnh cho chi nhánh.

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa một số lý luận cơ bản về hoạt động bảo lãnh của NHTM.
- Đánh giá thực trạng hoạt động bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm, những kết quả đạt được, phân tích hạn chế và nguyên nhân.
- Đề xuất giải pháp phát triển hoạt động bảo lãnh tại MB Hoàn Kiếm.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu : Hoạt động bảo lãnh của MB Hoàn Kiếm.

Phạm vi nghiên cứu : Những vấn đề liên quan đến hoạt động bảo lãnh của MB Hoàn Kiếm trong giai đoạn từ năm 2012 đến hết năm 2014, định hướng phát triển dịch vụ ngân hàng đến năm 2020 và các năm tiếp theo .

5. Đóng góp mới của luận văn

- Phân tích và làm rõ thực trạng hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân đội chi nhánh Hoàn Kiếm và những vấn đề đặt ra cần giải quyết.
- Đề xuất các giải pháp nhằm phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân đội chi nhánh Hoàn Kiếm

6. Bố cục luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận, mục lục, danh mục các chữ viết tắt, danh mục các bảng và danh mục tài liệu tham khảo, phần Nội dung được kết cấu làm 4 chương:

Chương 1: Tổng quan tình hình nghiên cứu. Cơ sở lý luận và thực tiễn về nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng

Chương 2: Phương pháp nghiên cứu

Chương 3: Thực trạng hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân Đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội

Chương 4: Giải pháp phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP Quân Đội - Chi nhánh Hoàn Kiếm, Hà Nội

CHƯƠNG 1:

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGHIỆP VỤ BẢO LÃNH NGÂN HÀNG

1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Hiện nay trên thị trường số lượng sách chuyên khảo viết về hoạt động bảo lãnh ngân hàng chiếm số lượng không nhiều. Tuy nhiên trong quá trình nghiên cứu tác giả cũng đã tìm được một số cuốn sách chuyên khảo để tham khảo cho công trình nghiên cứu của mình:

- Cuốn “Nghiệp vụ ngân hàng hiện đại” tác giả PGS.TS. Nguyễn Minh Kiều (2010) – NXB Thống kê :

Nội dung sách phong phú bao quát hầu hết các nghiệp vụ chính yếu của ngân hàng thương mại, đặc biệt là các nghiệp vụ ngân hàng hiện đại. Cuốn sách được viết với văn phong đơn giản, mạch lạc, dễ đọc và dễ hiểu mà tác giả đã sử dụng xuyên suốt từ chương đầu đến chương cuối. Đặc biệt chương 13 trong phần 3 của cuốn sách, tác giả viết về nghiệp vụ bảo lãnh. Các vấn đề về bảo lãnh được tác giả nêu ra rất rõ ràng và logic trong chương này.

- Cuốn “Bảo lãnh – Tín dụng dự phòng và những điều luật áp dụng” tác giả Nguyễn Trọng Thùy (2000) – NXB Thống kê :

Cuốn sách chỉ ra bảo lãnh là một loại hình giao dịch rất đời thường nhưng thể hiện mọi tiêu chuẩn của thị trường hiện đại, cam kết bảo lãnh đặc biệt là tín dụng thư dự phòng thực sự đã trở thành sản phẩm quốc tế. Tại Việt Nam các loại hình bảo lãnh đã và đang phát triển và được sử dụng ngày càng nhiều, kể từ thời gian mở cửa ra với thị trường thế giới, khẳng định xu thế giao dịch bảo đảm tất yếu trong quá trình hội nhập và phát triển. Cuốn sách cung cấp những khung lý thuyết cần có để thực hiện hoàn chỉnh và hiệu quả nghiệp vụ giao dịch bảo lãnh, cũng như những điều luật áp dụng trong lĩnh vực này.

- Cuốn “Bảo lãnh ngân hàng và tín dụng dự phòng” tác giả Lê Nguyên (1997) – NXB Thống kê :

Cuốn sách viết tổng quan về khía cạnh nghiệp vụ của hoạt động bảo lãnh quốc tế mà tập trung ở hai hình thức thư bảo lãnh và tín dụng thư dự phòng. Cuốn sách hướng dẫn cách soạn thảo và quy trình hoạt động của một bảo lãnh hay tín dụng thư dự phòng, những quy định pháp luật về bảo lãnh và tín dụng thư dự phòng ở một số nước.

Bên cạnh đó, hiện nay ở nước ta cũng có một số tác giả nghiên cứu về hoạt động bảo lãnh tại các ngân hàng thương mại. Trong các công trình nghiên cứu, hầu hết các tác giả đều đã nêu lên được thực trạng hoạt động bảo lãnh tại các ngân hàng trong một số giai đoạn, đồng thời cũng đưa ra được các giải pháp nhằm hoàn thiện và phát triển hoạt động bảo lãnh tại hệ thống ngân hàng thương mại nói chung và tại các ngân hàng là đối tượng nghiên cứu nói riêng.

Luận án tiến sĩ nghiên cứu về hoạt động bảo lãnh thì hiện nay nước ta chưa có tác giả nào làm. Tuy nhiên luận văn thạc sĩ thì có khá nhiều tác giả đã nghiên cứu và bảo vệ tại nhiều trường đại học trong nước. Sau đây là một số công trình nghiên cứu mà tác giả đã tham khảo:

- Luận văn thạc sĩ ”Phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Nam” năm 2010 ; tác giả Lê Thị Phương Thảo trường Đại học Đà Nẵng.

Trong cuốn luận văn này, tác giả đã có một số đóng góp như sau :

- Trong phần những lý luận cơ bản về phát triển hoạt động bảo lãnh, tác giả đã nêu ra được một số tiêu chí đánh giá sự phát triển và một số yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động bảo lãnh ngân hàng.
- Tác giả đã nêu được thực trạng về hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Nam trong các năm từ 2007 đến 2009 qua việc phân tích kết quả hoạt động bảo lãnh theo loại bảo lãnh, theo đối tượng khách hàng, theo thời gian và theo hình thức đảm bảo.
- Tác giả đã nêu ra được những vấn đề còn tồn tại và nguyên nhân của các vấn đề còn tồn tại của Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Nam. Một số vấn đề còn tồn tại như : sản phẩm bảo lãnh chưa đa dạng, mức phí bảo lãnh

chưa hấp dẫn khách hàng, chưa đa dạng hóa đối tượng đầu tư, còn hạn chế trong công tác quảng bá sản phẩm và quy trình bảo lãnh chưa được hoàn thiện.

- Từ đó, tác giả đã đưa ra được 3 nhóm giải pháp để phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Nam: nhóm giải pháp mở rộng thị trường, nhóm giải pháp hạn chế rủi ro và nhóm giải pháp hỗ trợ.

➤ Luận văn thạc sĩ “Giải pháp hoàn thiện và phát triển nghiệp vụ bảo lãnh tại Ngân hàng Ngoại thương chi nhánh Hồ Chí Minh” năm 2007 ; tác giả Nguyễn Thị Thơm tại trường Đại học kinh tế TP Hồ Chí Minh.

Trong cuốn luận văn trên, tác giả đã có một số đóng góp như sau :

-Tác giả đã nêu được những lý luận cơ bản về nghiệp vụ bảo lãnh cũng như việc vận dụng linh hoạt các điều Luật, Công ước, Quy tắc về bảo lãnh.

- Tác giả đã nêu rõ sự ra đời và việc hoàn thiện nghiệp vụ bảo lãnh tại Ngân hàng Ngoại thương chi nhánh Hồ Chí Minh (VCB HCM) trong các năm 2006 đến 2009. Đồng thời tác giả nêu được thực trạng về hoạt động bảo lãnh tại VCB HCM theo các tiêu chí : các loại giao dịch bảo lãnh, sự phát triển số lượng thư bảo lãnh, doanh số bảo lãnh và phí bảo lãnh ; sự phát triển trong lĩnh vực giao dịch bảo lãnh trên địa bàn TP HCM cũng như trong toàn hệ thống VCB,...

- Tác giả đã đưa ra được định hướng phát triển cho VCB HCM để giữ vững và tăng thị phần. Bên cạnh đó tác giả đã đưa ra được rất nhiều giải pháp nhằm hoàn thiện và phát triển nghiệp vụ bảo lãnh tại VCB HCM như : cơ cấu tổ chức lại phòng bảo lãnh, chú trọng công tác đào tạo nguồn nhân lực phòng bảo lãnh, thành lập bộ phận thẩm định riêng cho nghiệp vụ bảo lãnh, xây dựng chính sách lương thưởng hợp lý, xây dựng chính sách khách hàng hợp lý và tăng cường công tác kiểm soát nội bộ,...

➤ Luận văn thạc sĩ "Hiệu quả hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP phát triển nhà Đồng bằng sông Cửu Long – chi nhánh Hà Nội" năm 2014 ; tác giả Nguyễn Tiến Dũng trường Đại học Kinh tế ĐHQGHN.

Trong cuốn luận văn trên, tác giả đã có một số đóng góp như sau :

- Tác giả đã góp phần làm sáng tỏ thêm một số vấn đề lý thuyết về hoạt động bảo lãnh Ngân hàng.

- Tác giả đã nêu được thực trạng hoạt động bảo lãnh, những kết quả đạt được, hạn chế và nguyên nhân từ đó đưa ra những giải pháp thực tế cho Ngân hàng TMCP phát triển nhà Đồng bằng sông Cửu Long – chi nhánh Hà Nội.
- Bên cạnh đó tác giả đã sử dụng phương pháp điều tra xã hội học để vận dụng vào luận văn mang lại hiệu quả cao.

Những luận văn trên đã đưa ra được những lý luận cơ bản về hoạt động bảo lãnh của ngân hàng thương mại, đánh giá thực trạng hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng và đề xuất những giải pháp phù hợp cho mỗi ngân hàng và mỗi thời điểm khác nhau. Mặc dù có nhiều luận văn nghiên cứu về hoạt động bảo lãnh ngân hàng như vậy tuy nhiên từ trước tới nay lại chưa có luận văn nào nghiên cứu về hoạt động bảo lãnh tại ngân hàng TMCP Quân Đội.

1.2. Cơ sở lý luận về nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng

1.2.1. Nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng: khái niệm, phân loại và đặc điểm

1.2.1.1. Khái niệm

Có nhiều cách định nghĩa khác nhau về nghiệp vụ bảo lãnh ngân hàng (BLNH), song về bản chất và phương thức thực hiện, các định nghĩa này đều nêu bật lên nghĩa vụ của người phát hành bảo lãnh phải thanh toán cho người nhận bảo lãnh nếu người đó có bằng chứng chứng minh người được bảo lãnh vi phạm hợp đồng.

Theo điều 361 Bộ luật dân sự số 33/2005/QH11 ngày 14/06/2005 khái niệm bảo lãnh được xác định: *“Bảo lãnh là việc người thứ ba (gọi là người bảo lãnh) cam kết với bên có quyền (gọi là người nhận bảo lãnh) sẽ thực hiện trả thay cho bên có nghĩa vụ (gọi là bên được bảo lãnh) nếu đến thời hạn mà bên được bảo lãnh không thực hiện hoặc thực hiện không đúng nghĩa vụ”*.

Theo khoản 12, điều 20 luật các tổ chức tín dụng (TCTD), BLNH được định nghĩa: *“Bảo lãnh ngân hàng là cam kết bằng văn bản của tổ chức tín dụng với bên có quyền về việc thực hiện nghĩa vụ tài chính thay cho khách hàng khi khách hàng thực hiện không đúng nghĩa vụ đã cam kết, khách hàng phải nhận nợ và hoàn trả cho các TCTD số tiền đã được trả thay”*.

Hình thức của BLNH là hợp đồng bảo lãnh hay còn gọi là thư bảo lãnh. Thư bảo lãnh là cam kết bằng văn bản giữa khách hàng và ngân hàng về quyền lợi và nghĩa vụ của các bên trong việc bảo lãnh và hoàn trả.

Như vậy, BLNH là cam kết bằng văn bản, là hình thức cấp tín dụng bằng chữ kí, tại thời điểm tham gia bảo lãnh. Ngân hàng không trực tiếp xuất vốn mà chỉ dùng khả năng tài chính và uy tín của mình để đảm bảo thực hiện nghĩa vụ đã cam kết từ trước từ đó làm tăng doanh thu cho ngân hàng thông qua phí dịch vụ bảo lãnh. Đối với bên xin bảo lãnh (hay bên được bảo lãnh), họ phải đóng một khoản phí cho ngân hàng và với sự bảo lãnh của ngân hàng họ có thể tham gia dự thầu hay thực hiện được các hợp đồng kinh tế trong và ngoài nước với các đối tác của mình. Còn đối với bên thụ hưởng (hay bên nhận bảo lãnh) nhờ sự bảo lãnh của ngân hàng, họ có thể chống lại được những rủi ro từ việc vi phạm hợp đồng kinh tế mà đối tác gây ra.

1.2.1.2. Phân loại

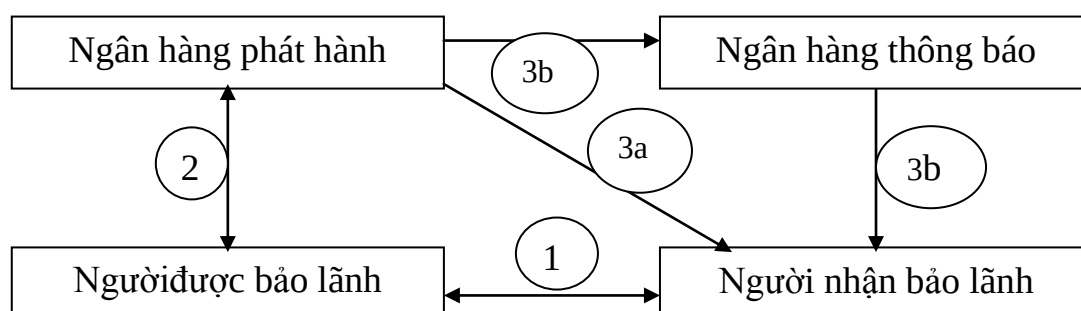
Nghiệp vụ BLNH cung cấp cho các hoạt động của nền kinh tế các loại hình bảo lãnh phong phú và đa dạng. Căn cứ và những tiêu thức khác nhau có thể phân chia bảo lãnh thành nhiều loại. Ta có thể phân loại các loại BLNH theo một số tiêu thức sau:

➤ Căn cứ vào phương thức phát hành bảo lãnh

❖ Bảo lãnh trực tiếp

Là loại bảo lãnh trong đó ngân hàng chịu trách nhiệm phát hành bảo lãnh trực tiếp theo yêu cầu của người được bảo lãnh. Sau khi ngân hàng bồi thường cho người thụ hưởng, ngân hàng trực tiếp truy đòi từ người được bảo lãnh.

Sơ đồ 1.1: Bảo lãnh trực tiếp.

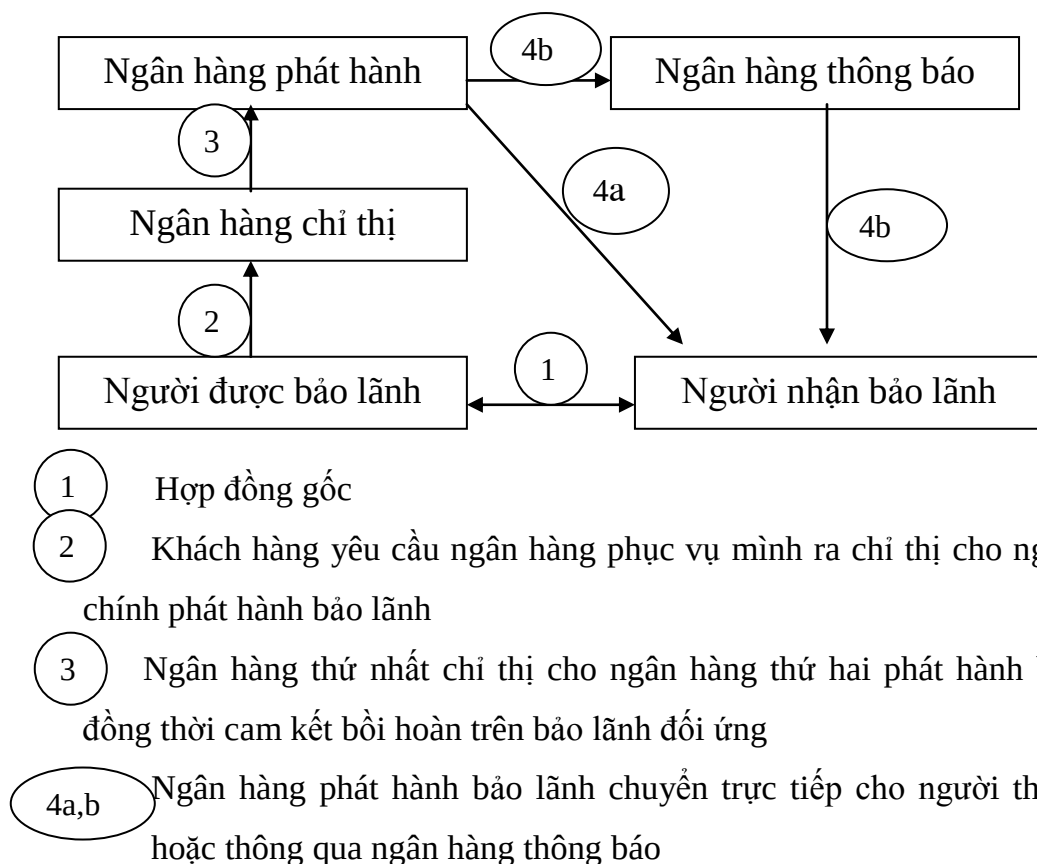


- 1 Hợp đồng chính kí kết giữa người được bảo lãnh và người nhận bảo lãnh
- 2 Khách hàng yêu cầu phát hành bảo lãnh và cam kết sẽ bồi hoàn
- 3a Ngân hàng phát hành bảo lãnh và chuyển trực tiếp cho người thụ hưởng
- 3b Ngân hàng phát hành có thể chuyển văn bản bảo lãnh cho người thụ hưởng thông qua ngân hàng thông báo

❖ Bảo lãnh gián tiếp

Là loại bảo lãnh trong đó người được bảo lãnh sẽ yêu cầu ngân hàng thứ nhất (ngân hàng chỉ thị) đề nghị ngân hàng thứ hai (ngân hàng phát hành) đưa ra cam kết bảo lãnh chuyển cho người thụ hưởng. Người được bảo lãnh không trực tiếp bồi hoàn cho ngân hàng phát hành mà chính ngân hàng chỉ thị là người bồi hoàn. Đến lượt mình, ngân hàng chỉ thị sẽ truy đòi khách hàng của mình.

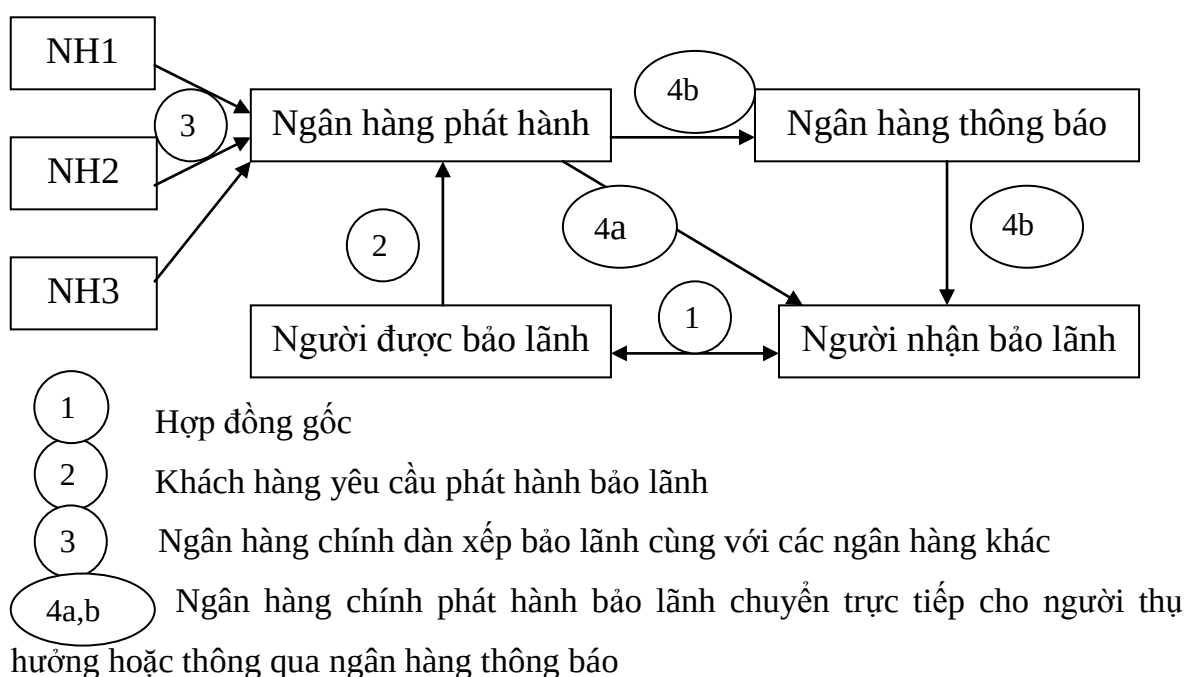
Sơ đồ 1.2: Bảo lãnh gián tiếp.



❖ Đồng bảo lãnh

Trong những giao dịch kinh tế thương mại lớn, khả năng rủi ro cao, hoặc vượt mức cho vay và bảo lãnh tối đa của tổ chức tín dụng đối với một khách hàng do Chính phủ và Ngân hàng Trung ương quy định thì các ngân hàng phải cùng nhau thực hiện đồng bảo lãnh cho một khách hàng hoặc một dự án.

Sơ đồ 1.3: Đồng bảo lãnh.



❖ Bảo lãnh được xác nhận

Bảo lãnh được xác nhận là việc xác nhận của một ngân hàng đối với một bảo lãnh do một ngân hàng khác phát hành để xác nhận lại tính bảo đảm của bảo lãnh. Bảo lãnh được xác nhận thường phát sinh trong trường hợp người thụ hưởng muốn một ngân hàng khác trong nước có uy tín với người thụ hưởng xác nhận bảo lãnh do một ngân hàng nước ngoài phát hành. Như vậy, người thụ hưởng có thể xuất trình những chứng từ theo yêu cầu của bảo lãnh đến ngân hàng xác nhận và thanh toán nếu người được bảo lãnh không thực hiện đầy đủ nghĩa vụ của mình.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Tiến Dũng, 2014. *Hiệu quả hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng TMCP phát triển nhà Đồng bằng sông Cửu Long – chi nhánh Hà Nội*. Luận văn Thạc sĩ, Trường Đại học Kinh tế ĐHQGHN.
2. Nguyễn Minh Kiều, 2010. *Nghiệp vụ ngân hàng hiện đại*. Hà Nội: NXB Thống kê.
3. Nguyễn Viết Lâm, 2008. *Giáo trình Nghiên cứu Marketing*. Hà Nội: NXB ĐHQG Kinh tế Quốc dân.
4. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 2005. *Chiến lược phát triển dịch vụ Ngân hàng đến năm 2010 và tầm nhìn 2020*. Hà Nội : NXB Phương Đông
5. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2013. *Báo cáo tình hình kết quả kinh doanh năm 2012*. Hà Nội, tháng 3 năm 2013.
6. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2014. *Báo cáo tình hình kết quả kinh doanh năm 2013*. Hà Nội, tháng 3 năm 2014.
7. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2015. *Báo cáo tình hình kết quả kinh doanh năm 2014*. Hà Nội, tháng 3 năm 2015
8. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2015. *Đánh giá hoạt động kinh doanh thường niên của khối SME – MB Hội sở*. Hà Nội, tháng 1 năm 2015.
9. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2012. *Quyết định số 11337/QĐ-HS*. Hà Nội, ngày 30 tháng 11 năm 2012.
10. Ngân hàng TMCP Quân Đội, 2010. *Sổ tay tín dụng*. Hà Nội.
11. Lê Nguyên, 1997. *Bảo lãnh Ngân hàng và tín dụng dự phòng*. Hồ Chí Minh: NXB Thống kê.
12. Peter Rose, 1993. *Quản trị ngân hàng thương mại*. Hồ Chí Minh: NXB TP Hồ Chí Minh.
13. Lê Thị Phương Thảo, 2010. *Phát triển hoạt động bảo lãnh tại Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Nam*. Luận văn Thạc sĩ, Trường Đại học Đà Nẵng.

14. Nguyễn Thị Thơm, 2007. *Giải pháp hoàn thiện và phát triển nghiệp vụ bảo lãnh tại Ngân hàng Ngoại thương chi nhánh Hồ Chí Minh*. Luận văn Thạc sĩ, Trường Đại học kinh tế TP Hồ Chí Minh.
15. Nguyễn Trọng Thùy, 2000. *Bảo lãnh – Tín dụng dự phòng và những điều luật áp dụng*. Hà Nội: NXB Thống kê.
16. Lê Văn Tư và cộng sự, 2000. *Ngân hàng thương mại*. Hà Nội: NXB Thống kê.